RUSKI INWALID

No. 289.

NIEDZIELA. 5 Grudnia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. Wiadomosci Zagraniczne: Niemcy. Hiszpaniia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 25 Listopada.

Radca tayny *Rachmanów* nayłaskawiey mianowanym został Senatorem.

Hrabia *Bulgari*, pełniący obowiązek sprawuiącego interessa w Madrycie, za odznaczaiące się iego zasługi i niezmordowaną czynność mianowanym został radcą dworu, oraz radcą poselstwa przy missyi madryckiey.

—Od kilku iuż dni używamy przyiemney poryzimowey. Mrozy nieprzechodzą dwunastu stopni *Reaumura*. Każdego prawie poranku od godziny ósmey do 10 tak gęsta mgła napełnia powietrzokrąg, iż o dziesięć krokow niczego dostrzedz niemożna. Koło południa iednak zawsze się wypogadza i czas aż do wieczora iuż się niezmienia. W nocy koło iedynastey i późniey powiększa się zimno do stopni 16 i daley iuż się nieposuwa. Przy tem powietrze iest suche i zdrowe i wiatry które do tychczas panowały zupełnie ucichły.

— Podpułkownik *Piadrszew*, służący w woienno typograficznym depo w wydziale Kwatermistrzowskim, ma wydać wkrótce atlas ieograficzny Cesarstwa Rossyyskiego, Królestwa Polskiego i Wielkiego Xięztwa Finladskiego, ułożony według naynowszych i naypewnieyszych opisów, a przeznaczony dla życzących gruntownie poznać ieografiią pomienionych ziem i chcących mieć dobrego przewodnika tak po drogach pocztowych, iak równie też po traktach prywatnych. Ten atlas będzie się składać z 70 kart. Kosztuie na naypięknieyszym papierze rubli assygnacyynych sto. Lecz gdy wydawca, niema dostateczuych funduszów do wydania tego dzieła; ogłasza zatem prenumeratę, która przyymuie się w bibliotece do czytania Pana *Pławilszczyków* przy *sinim moście* i u Xięgarza *Pluchart*.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Ofiary uczynione w tém półroczu do Biblioteki Towarzystwa przyiaciół nauk.

Kommissyia Rządowa Wyznań Religiynych i

Oświecenia Publicznego ofiarowała: Nowy Testament tłumaczenia Xiędza *Wuyka*, przedrukowany w Petersburgu 1815 r. nakładem Zgromadzenia Rossyyskiego Biblijnego.

Od Członków Towarzystwa.

Pisarz Aktowy Królestwa Polskiego i Deputowany na Seym, Walenty Skorochod *Maiewski*: Xiążek różnych lekarskich 40.

Professor Uniwersytetu Król Warszaw. *Zabellewicz*: dzieł kilkadziesiąt w różnych przedmiotach i językach.

Franciszek *Wężyk* Poema własne: Okolice *Krakowa*.

Prezes Towarzystwa Królewskiego umieiętności w Pradze Czeskiey X. *Dabrowski*:

a) Lehrgebäude der Böhmischen Sprache, 1819.

b) Heldengesang vom Zuge gegen die Polowcer, von Joseph *Müller*, 1811.

Professor Chimii w Petersburgu Alexander *Scherer* dzieło własne: Die Heilquellen des Russischen Reichs. St. Petersburg 1820.

Od różnych Osób.

Senator Biskup Augustowski Ignacy *Czyżewski* ofiarował xiążkę: Lingua, seu ars loquendi Henrici *Knaustini* 1563.

Senator Kasztelan Franciszek *Nakwaski*: Malvilla, ou L'instinct du coeur — traduit du Polonais par une Polonaise. Tomes deux à *Varsovie* 1817.

Maior *Szczaniecki* Jan: Kiążkę modlitw w języku Arabskim, zawieraiącą kilka rozdziałów z Alkoranu.

Kommissarz Obwodu Płockiego Michał *Kisielnicki* Xiążkę w języku Arabskim zawieraiącą codzienne modlitwy prozą i wierszem. Xiążkę tę Kommissarz rzeczony uzyskał dla Towarzystwa od Sędziego Pokoiu w Obwodzie Płockim Józefa *Lasockiego*, którego Pradziad Ludwik Antoni *Lasocki*, Podczaszy Wyszogrodzki, Maior woyska Polskiego, w czasie sławney wyprawy przeciwko Torkom za Króla *Jana III* zabrał w *Gran* czyli *Strigonium* dnia 27 Października 1683 roku.

Cenzor pism peryodycznych Fryderyk *Bacciorelli*: Dzieło matematyczne *Euklidesa* po Włosku, drukowane 1543 roku.

Kapitan Artylleryi Józef *Bem* pismo własne litografowane: Notes sur les fusées incendiaires.

Hr. Stanisław Dunin *Borkowski* własne dzieło: Podróż do Włoch.

Obywatel Jerzy *Zenowicz* dzieło własne: Defense de la Pologne, ou l'histoire morale, politique et litteraire de cet ancien état.

Sekretarz Józef *Saniewski*: Persii et Juvenalis Satyrae—*Bipónti*—1785.

Magister Prawa Jan *Kozłowski*: Pauli Jovii historia sui temporis — *Venetiis* 1553.

Obywatel Eugeniusz *de Brenn*: różnych dzieł sto kilkadziesiąt.

Magister prawa i administracyi Tadeusz *Woiewódzki* rozprawę własną w rękopismie: O dobrach rządowych.

Obywatel Józef *Marciszewski* własne dziełko: Zasady do ocenienia dóbr ziemskich.

Bezimienny: Pedacii Dioscoridis Anazarbii de re medica libri VI Lugduni 1554.

Bezimienny z Woiewództwa Kaliskiego: Novus Atlas w Tomach 4; wydania Wilhelma i Jana *Blacu*.

Bezimienny: Via Vitae Sacerdots.

Ofiary do Muzeum i Gabinetu rzeczy przyrodzonych:

Kommissyia Rządowa Skarbu ofiarowała Buławę Hetmańską, która, dochodząc z pieczątki herbowey przy niey będącey, musiała bydź własnością skarbcu Xiążąt *Wiśniowieckich*.

Prezes działu umieiętności Alexander Hr. *Chodkiewicz*: Kopersztych Mikołaia *Kopernika* sposobem litograficznym w Wiedniu zrobiony.

Jenerał Dywizyi Wincenty Hr. *Krasiński* łyżkę znalezioną pod Boremlem na Wołyniu w dawney Mogile.

Archidyakon Łowicki X. Franciszek *Czaykowski*, zmarły d. 15 Czerwca r. b.

a. Instrument mierniczy Teodolidem zwany, roboty *Dollonda*.

b. Medal złoty z napisem *Merentibus*, który niegdyś od Króla *Ssanisława Augusta* w nagrodę otrzymał.

Michał Hr. *Kossakowski*, Pisarz Polny W. X. L. Figurę Bóstwa Indyyskiego znalezioną w Kownie.

Poseł Powiatu Błońskiego Józef Hrab: *Krasiński*: dwie blachy miedziane z rycinami Miasta Drezna przez Canaletti.

Poseł Powiatu Orłowskiego Kazimierz *Sokołowski*: zbiór napisów na obrazach i nadgrobkach w Kościele Kollegiały Kruświckiey.

Professor i Członek Wielkiey Akademii umieiętności i sztuk pięknych w *Rzymie Reinhart* dzieło *Szyllera*: *Woyna trzydziestoletnia*, które w bitwie pod *Novi* we Włoszech Jenerałowi *Dąbrowskiemu* życie ocaliło.

Professor Szkoły Woiewódzkiey w *Kielcach* Adryan *Krzyżanowski*: Medal bronzowy bity

w Paryżu roku bieżącego na pamiątkę *Kopernika.*

Porucznik *Biesiekierski*: dwie kopiie żelazne wydobyte z ziemi na polu w *Płowce* pod *Radzieiowem* w mieyscu bitwy z Krzyżakami za *Władysława Łokietka.*

Woyci Gmin wsi *Cygów* i *Wola Cygowska*: Popielnicę i toporek wykopane na polach Gmin rzeczonych w Obwodzie Stanisławowskim.

Proboszcz Myszyniecki, Radca Woiewództwa Płockiego X. *Zabłocki*: drzewo przy którém wykopuie się bursztyn.

Budowniczy w *Londynie Loudon*: wzór w rysunku nowego Treyphauzu iego wynalazku.

Zacni rodacy! za te wasze dary, które wiernie użytkowi publiczności poświęciemy, odbierzcie nasze czułe podziękowanie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia, 22 *Listopada.*

W tych dniach ogłoszono tu postanowienie Rządu, na mocy którego przewoz wszelkiey broni i innych artykułów woiennych przez posiadłości austryiackie, tak do Królestwa oboiey Sycylii, iak rownie też do wszystkich punktów pogranicznych z posiadłosciami włoskiemi, niemniey też i do portów, morza Adryiatyckiego i Srodziemnego iak naysurowiey iest zakazany.

Pani *Catalani* i iey mąż Pan *Vollabregu* przybyli do stolicy tuteyszey. Słychać że ta artystka nieda tu ani iednego koncertu i zaraz wyiedzie do Węgier.

z Opawy 24 *Listopada.*

Obecność monarchów sprzymierzonych i licznego ich orszaku, nadała nowe życie i ruch miastu i okolicom tuteyszym. Z tem wszystkiem na niczem tu niezbywa i wszystkie produkta za zwyczayną się cenę sprzedaią. Co szczególnie przypisać należy ustawicznemu ich przywozowi ze wszystkich okolic. Mieszkania w domach zaiezdnych dosyć drogo kosztuią; lecz za to w domach prywatnych a mianowicie dla osob poiedyńczych można mieć wygodne za umiarkowaną opłatę. Mieszkańcy tuteysi nie opuszczaią żadney zręczności kiedy tylko mogą widzieć Cesarza swoiego. Podobnież i oba Monarchowie sprzymierzeni z niewolili dla siebie wszystkie serca przez swoie wysokie cnoty, a Xiąże Królewic pruski przez swoią przystępność i uprzeymość.

Hiszpania.

z Madrytu, 12 *Listopada.*

Wszyscy ministrowie Królestwa, oprócz marynarki, który iest w Eskuryialu przy Królu, znaydowali się 9 b. m. na posiedzeniu Kortezów. Minister spraw wewnętrznych Pan *Arguellas* oświadczył zgromadzeniu, że Król JMść miał osobiście bydz na tem posiedzeniu lecz słabość którey po mocném przeziębieniu doświadcza, niepozwoliła mu zadość uczynić temu życzeniu. Następnie prezes *Calatrava* odczytał mowę Królewską i w iego imieniu zakrył posiedzenia kortezów.

Prefekt miasta Avilia dowiedziawszy się niedawno, ze nieiakiś *Gardido*, widywał się potaiemnie z Panem *Moralles* niegdyś pułkownikiem i dowodcą Guerillasów, rozkazał go aresztować a potem badał. Wyznał *Gardido* że istnieie spisek dążący do połączenia wszystkich stron nieukontentowanych z teraznieyszego rzeczy porządku i przywrócenia dawnego Rządu *nieograniczonego.* Słychać że pomieniony *Moralles*, iuż był zebrał no ten przedmiot 400,000 realów i umknął. Z należących do tego spisku schwytano dotychczas tylko dwóch kanoników, iednego doktora, żonę *Morallesa*, iednego oficera i kilku żołnierzy. Plan spiskowych był nader obszerny. *Moralles* chciał przeciągnąć na swoią stronę 400 żołnierzy z pułku iazdy *Burbonów*; lecz niespodzianie docieczono tego wszystkiego. Tenże *Moralles* wysłał był nieiakiegoś *Guetti* w charakterze potaiemnego aienta do Madrytu; lecz ten niewiadomo gdzie zemknął.

ROZMAITOŚCI.

— Jakiego zimna doświadczyła ostatnia północna wyprawa angielska, można widzieć z następuiącey okoliczności. Służący Kapitana *Sabina* wyszedł był razu iednego na pokład okrętu bez rękawiczki, natychmiast zmarzła mu ręka, i chociaż skoro pówrócił, odcierano mu ią śniegiem, zawsze iednak trzy palcy utracił.

— *Ali* Basza *Janiny* posłał iak powiadaią swóy wizerunek Królowi Angielskiemu i wszelkich używa środków, aby za pomocą Wielkiey Brytanii, mógł uniknąć nieszczęśliwego losu.

— W przeciągu roku teraznieyszego przeniosło się do Kanady przeszło 12,000 Anglików, powiększey części dobrych rolników. Można się spodziewać że wkrótce stan rolnictwa tamecznego do kwitnącego doprowadzą stanu.

OBWIESZCZENIE.

(Po raz trzeci).

Minister woyny dla niektórych powszechnych stosunków, chcąc doprowadzić do wyiaśnienia i pewności wszystkie bez wyłączenia długi po rok 1816 nieopłacone, i stosowane do wydziału woiennego, z iakich kolwiek powodów wynikłe, zawiadamia wszelkie urzędy i osoby stanu cywilnego, maiące iakowe pretensyie, aby *Nayprzod*, nieodmiennie przed dniem pierwszym Lipca roku następuiącego 1821; a choć i pierwiey, tylko w żaden sposob niedaley przesłali mu dokładne i iasne wiadomości obrachunkowe pretensyi swoich, wyrażaiąc w nich: Z iakich powodów i kiedy mianowicie urosły ich pretensyie? do iakiey summy dochodzą? Czy były lub nie, upłacane? Przez kogo kiedy i w iakiey ilości? Wiele iescze pozostaie pretensyi do skarbu i do iakiey mianowicie kommissyi lub wydziału udawali się po wypłacenie i kiedy? A gdy pretensyie mogą bydz stosowane do różnych oddziałów ministerstwa woyny: iak np. Prowiiantskiego, Kommissaryiatu, artylerzyskiego i t. p. przysyłać zatem należy szczegółowe rachunki z każdym oddziałem, do którego pretensyia zastosowaną bydz może; a to dla tego, aby w ogólnem zmieszaniu niezaszła potrzeba czyniania obszernych i niepotrzebnych spisów; lecz aby zyskać na czasie dla dokładnego rozpatrzenia rzeczywistych pretensyi według oryginalnych dokumentów. Co zaś do części prowiantskiey- wszelkie pretensyie w osobnych rachunkach maią bydz wyłożone: nayprzód: pretensyie za dostarczenia woysku czynione w czasie finlandskiey kampanii roku 1808 i 1809. *Powtóre* pretensyie w czasie wyprawy pruskiey 1806 i 1807. *Po trzecie* pretensyie po rok 1816; *pierwsze* bowiem należą do rozpatrzenia przez nową ustanowioną kommissyią dla spraw finlandzkich prowiatskich; *drugie* do kommissyi spraw prowiiantskich, a *trzecie* do komitetu spraw prowiiantskich.

Obok tego zawiadamiaią się wszyscy ogólnie i każdy z osobna, iż gdyby kto na termin wyznaczony to iest po dzień pierwszy Lipca 1821 roku nienadesłał swoich rachunkowych wiadomości, lub ie dostawił po upłynieniu tego terminu; pretensyie takiego nieweydą do składu rachunków powszechnych, i prawo poszukiwania utracą nazawsze, a żadne z ich strony prośby i starania niebędą przyięte. Jle bowiem sprawiedliwą iest rzeczą oddać każdemu iego należność; tyle iest przyzwoitą i właściwą aby rząd niezatrudniał się bez końca iedną i tąż samą sprawą. Nadto od roku 1816 tyle iuż upłynęło czasu, iż każdy z pretensorów miał sposobność i porę do doprowadzenia swey pretensyi do należytey i dokładney iasności, zebrania oraz wszelkich dowodów, popieraiących pretensyie iego. Należy także do posyłaiących się wiadomości załączać dokumenta ieżeli iakie się u kogo znayduią; w przeciwnem zdarzeniu, to iest gdyby kto ich niemiał, powinien wyrazić gdzie ie przesłał i kiedy? Te dokumenta załączane bydz mogą w spisach zaświadczonych przez zwierzchność mieyscową; lecz w oryginałach iescze lepiey. Dla ostrożności iednak przesyłaiący dokumenta oryginalne powinien się starać, aby w kantorach pocztowych zapisywane były w Xięgach pieniężnych. Na papierach czyli wiadomościach posyłaiących się, każdy pretensor powinien wyrazić mieysce stałego zamieszkania swoiego.

Pretenserowie ostrzegaią się także, aby wiadomości swoich czyli wyszczegolnień pretensyi nie przepełniali niesłusznemi należnosciami, a mianowicie takiemi, które iuż przez właściwe urzędy przezierane i zadowolniane były, lub stosownie do praw i istoty pretensyi niebyły przyięte.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.